

MASARYKOVA UNIVERZITA

Demokratická teorie

Jiří Baroš

Demokratická teorie

- Participativní demokracie (Pateman)
- Radikální demokracie (Laclau, Mouffe)
- Inkluzivní demokracie (Young)
- Deliberativní demokracie (Habermas)

Participativní demokracie

- Participativní demokracie (Pateman)
- Radikální demokracie (Laclau, Mouffe)
- Inkluzivní demokracie (Young)
- Deliberativní demokracie (Habermas)

Participativní demokracie I

- jde jí o maximální účast na sebe-vládě, v různých sektorech společnosti
- cílem sebevláda ke svobodě
- úzké propojení teorie a praxe; praxe dnes předchází teorii (př. Porto Allegre)

Participativní demokracie II

- Carole Pateman: Participace a demokratická teorie (1970)
- proti elitistickým a pluralistickým teoriím
- ideál maximální politické účasti
- vzdělávací a socializační důsledky

Participativní demokracie III

- sféra průmyslu a výroby: její demokratizace
- spillover effect
- empirické testování
- demokracie nemůže fungovat bez demokratů
- rozšíření oblasti politična

Radikální demokracie

- Participativní demokracie (Pateman)
- **Radikální demokracie (Laclau, Mouffe)**
- Inkluzivní demokracie (Young)
- Deliberativní demokracie (Habermas)

Radikální demokracie I

- kritika depolitizace a racionalizace moderní společnosti
- proti omezenosti distributivního paradigmatu
- oblasti kultury, identity, participace a sebeorganizace
- pojem moci (vs. liberalismus)

Radikální demokracie II

- Ernesto Laclau, Chantal Mouffe: Hegemonie a socialistická strategie
- pojem ideologické a kulturní hegemonie
- revoluční subjekt dějin vs. pluralitní pole sociální
- konfigurace mocenských vztahů a skupinových a individuálních identit

Radikální demokracie III

- proti esencialismu – protest, subverze, řetězec demokratických bojů
- nová hegemonie, politizace sociálního světa
- agonistický model demokracie: proti konsensu, nevykořenitelnost antagonismu
- od antagonistického k agonistickému konfliktu

Inkluzivní demokracie

- Participativní demokracie (Pateman)
- Radikální demokracie (Laclau, Mouffe)
- **Inkluzivní demokracie (Young)**
- Deliberativní demokracie (Habermas)

Inkluzivní demokracie I

- I.M. Young: Spravedlnost a politika difference (1990)
- kritika liberalismu
- logika distribuce vs. nadvláda a útlak
- co je nadvláda?
- co je útlak?

Inkluzivní demokracie II

- nespravedlnosti vůči skupinám: strukturální nespravedlnosti
- falešný univerzalizmus liberalismu
- popření odlišnosti, ignorování těla, pocitů, emocí
- hlavní přehlížené kategorie

Inkluzivní demokracie III

- co je inkluzivní demokracie?
- ideál heterogenní veřejnosti
- občanská společnost
- multikulturní společnost
- pozitivní diskriminace a vztahové chápání identit
- přenos na transnacionální úroveň

Deliberativní demokracie

- Participativní demokracie (Pateman)
- Radikální demokracie (Laclau, Mouffe)
- Inkluzivní demokracie (Young)
- **Deliberativní demokracie (Habermas)**

Deliberativní demokracie I

- formativní momenty Jürgena Habermase
- Strukturální proměny veřejné sféry
- H. a studentské protestní hnutí
- kritická sociální teorie

Deliberativní demokracie II

Teorie komunikativního jednání:

- mikroteorie a makroteorie
- komunikativní a strategické jednání
- řečové akty a podmínky jejich úspěchu
- pojem systému a systémových mechanismů koordinace

Deliberativní demokracie III

Teorie diskurzu:

- logika – dialektika – rétorika
- etický, morální a empiricko-teoretický diskurs
- souvislost diskursů mezi sebou
- teorie pravdy a poznání

Deliberativní demokracie IV

Diskurzivní teorie deliberativní demokracie:

- princip diskurzu; 2 specifikace praktického diskurzu:
- morální diskurz (kantovská tradice, dialogický charakter, princip univerzalizace, empirická opora etiky diskurzu)
- diskurz práva a politiky (modernizace a role moderního práva, požadavky na legitimizaci práva, vztah soukromé a veřejné autonomie, demokratický princip legitimacy)

Deliberativní demokracie V

- kosmopolitismus a jeho silné pojetí u Davida Helda
- vs. Habermasova postnacionální konstelace
- konstitucionalizace lidských práv
- obrysy kosmopolitního řádu
- pozdní dílo: dialog mezi naturalismem a náboženstvím